

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind:

Hastas postiga . . . Kr. 1.—
 Poolaastas „ 0,50

Ilmub 1—2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
 Toimetuse ja talituse: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 3-57

Kuulutuste hinnad

10 senti m/m, veeru lauses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 11

30. novembril 1934 a.

XI aastakäik

Eesti keel olgu ka tõeliselt riigikeel.

Eesti keele tarvitamise kord riigi- ja omavalitsusasutustes.

Kuigi Põhiseaduse § 5. järgi Eesti Vabariigi riigikeeleks on eesti keel, puudusid seni lähemad korraldused, mis eesti keelele ka tegelikult riigikeele seisukoha oleksid kindlustanud. Hra riigivanema dekreedina 29. okt. s. a. väljakuulutatud (RT 93 — 1934) ja 1. jaanuarist 1935. a. maksma hakkava Keeleseadusega on nüüd sellisele ebaloomulikule seisukorrale lõpp tehtud, vähemalt selles osas, mis puutub riigi- ja omavalitsusasutustesse.

Selle seaduse järgi riiklike ja omavalitsusasutuste asjaajamine üldreeglina peab toimuma eesti keeles. Erandina on riiklikele asutustele lubatud kirjalikus läbikäimises välismaaga tarvitada võõrkeeli, samuti on ametasutustele, kellele asjaajamises alaline kokkupuutumine välisriikide kodanikega, lubatud asjaajamise hõlbustamise huvides tarvitada avalikult väljapandavais pealiskirjades ja siltidel eesti keele kõrval võõraid keeli teisel kohal. Eesti keelt mittevalitsevad isikud suulises läbikäimises riiklike ja omavalitsusasutustega võivad asjaajamise hõlbustamise huvides tarvitada ka mõnda muud keelt, mida ametnikud oskavad.

Saksa, vene ja rootsi rahvusest kodanikud, kui nad ei valitse eesti keelt, võivad asjaajamise hõlbustamiseks pöörduda riiklike keskasutuste poole kirjalikult oma rahvuskeeles neis asjus, mis kuuluvad nende asutuste kompetentsi; kirjalikud vastused keskasutustest antakse eesti keeles.

Kohtutes võib suuline toimetuse kohtuistungil teostuda täielikult või osaliselt mõnes võõras keeles, mida kohtu koosseis ning asjaosalised oskavad, kui asjaosalised eesti keelt seletuste andmiseks küllaldaselt ei valitse.

Kui rahukohtuniku jaoskonna piires

asub mõni vähemusrühvuse asjaajamiskeelega omavalitsuse üksus, siis vähemusrühvuse liikmed, kes ei oska eesti keelt, võivad pöörduda kohtuniku poole nii suuliste kui kirjalikkude palvetega ja avaldustega oma rahvuskeeles kõigis asjus, kui kohtunik seda keelt oskab või kui kohtul on vastav tõlk. Seda õigust pole aga vähemusrühvuste liikmeil, kes tegutsevad võõraste asjade kutseliste ajajatena (näit. advokaatidel). Vähemusrühvuse asjaajamiskeelega kohaliku omavalitsuse piirkonnas avaldatakse kohtuasutuste korraldusel kohal väljapandavad kuulutused eesti ja sama vähemusrühvuse keeles.

Vähe laialisemad on võimalused vähemusrühvuste keelte tarvitamiseks kohalikes omavalitsustes, kuna Põhiseaduse § 22. järgi neis kohtades, kus elanike enamus kohalikul vähemusrühvusel, kohalikkude omavalitsusasutuste asjaajamise keeleks võib olla selle vähemusrühvuse keel. Vastavalt sellele Keeleseaduse § 6. järgi lubatakse sellise omavalitsuse asjaajamise keeleks võtta vähemusrühvuse keel, kui selle poolt on kohaliku omavalitsuse esinduskogu liikmete enamus, arvates nende seaduslikust arvust. Sellise vähemusrühvuse asjaajamiskeelega omavalitsusasutuse kirjavahetus riiklike asutustega, kui ka nende omavalitsusasutustega, kus ei ole tarvitusel sama vähemusrühvuse keel, peab toimuma eesti keeles. Samuti eesti keeles peab toimuma sellise omavalitsusasutuse raamatupidamine ning kirjavahetus üldriiklike ülesannete teostamiseks koha peal. Volikogu koosseis protokollid samuti peab olema koostatud eesti keeles. Eestikeelsed peavad samuti olema ka sellise omavalitsusasutuse ametlikud pealiskirjad siltidel, pitsa-

titel, blankettidel jne.; niisama peavad eestikeelsed olema ka tema ametlikud kuulutused, teadaanded jne. Viimastele on lubatud teisel kohal lisandada tõlge. Ametlikud kutsed ja käsud saadetakse eesti keeles isikuile, kes pole kohaliku omavalitsuse piirkonnas enamusesoleva vähemusrühvuse liikmed. Et see takistusteta võiks sündida, peavad sellise omavalitsuse sekretärid ja kantsleijõud valitsema eesti keelt.

Samuti on igal kodanikul õigus takistusteta tarvitada vähemusrühvuse asjaajamiskeelega omavalitsuse asutustes igasuguseks asjaajamiseks eesti keelt nii kõnes kui kirjas ning nõuda, et temale antavad vastused, teatised, õiendused, tunnistused jne. oleksid eestikeelsed. Viimased peavad eestikeelsed olema igal juhul, kui asi on alguse saanud eesti keeles. Vähemusrühvuse keeles toimunud asjaajamine — koostatud protokollide, aktide, suuliste korralduste jne. sisu tehakse asjaosalistele teatavaks eesti keeles, kui nad ei oska vastava vähemusrühvuse keelt.

Vaestelastekohtu kirjaliku asjaajamiskeelega on ka vähemusrühvuse asjaajamiskeelega omavalitsuse piirkonnas eesti keel.

Vähemusrühvuste kulturomavalitsuste asjaajamiskeeleks on vastava vähemusrühvuse keel. Lähikäimine riiklike asutustega, samuti ka kohalikkude omavalitsusasutustega, kus asjaajamiskeeleks pole sama vähemusrühvuse keel, peab sündima eesti keeles.

Eestikeelne peab olema ka kulturomavalitsuse raamatupidamine ning kultuurnõukogu valimiste peakomitee asjaajamine. Järelevalveasutustele saadeta vaiale protokollidele ning muudele aktidele peab olema lisandatud eestikeelne tõlge. Ka kulturomavalitsuse sekretär ja kantsleijõud peavad valitsema eesti keelt. Eesti keele tarvitamise küsimus väljaspool riiklike ja omavalitsusasutusi on kahjuks selle seadusega lahendamata jäetud. Eesti

keele tarvitamise korra majandusliku, seltskondliku ning rahvusvahelise läbikäimise, samuti ka ühenduse pidamise ja liitlemise aladel määrab siseminister kokkuleppel vastava ministriga. Kaubandus-, kindlustus- ja tööstusettevõtetes kui ka sundusliku välisreisijoni alla kuuluvais

ühistegeelikes asutustes eesti keele asjaajamiseks võtmise kord on aga jäetud lahendada eriseadusega.

Kuigi seega keelekätsumus pole veel lahendatud oma terves ulatuses, on eesti keelele riiklikkudes ja omavalitsusasutustes vääriline koht kindlustatud.

Riigikohtu seletusi.

1. Küsimusele, kuidas võib mees oma naise teenistusalastes tegutseda, on Riigikohtus vastanud järgmiselt:

Pooldades selles küsimuses varem võetud seisukohta (Riigikohtu Admin. osak. toimetus 176 I — 1924. a.), et Balti Eraseaduse § 8 p. 4 järgi mehel õigus on oma naise õigusi kaitsta kohtus ja väljaspool kohtu, ei või järeldada, et mees ka kõigis naise teenistusalastes asjades naise asemel ja naise eest võiks tegutseda. *Kõigis naise teenistusalastes asjades võib mees oma naise eest tegutseda ainult volituse põhjal*, mis peab vastama sellekohase seaduse eeskirjadele (Rgkohtu adm. osak. toim. 533 I — 1932).

2. Ületunnitööde tasu asjus on Riigikohtus seletanud:

Vabariigi Valitsuse otsus 31. I. 1923. a. (RT. 48/49 — 1923) p. 1. kohustab ametkohtade juhatajaid töid nii korraldama, et kõik tööd võimalikult määratud töötundidel ära tehtaks, kusjuures sama otsusega on ühtlasi juhtnõuiks antud, et iga riigiametnik on kohustatud erilise tasuta ületunni töötama, kui ametiasutise huvid seda nõuavad. Kuigi sama otsuse p. 2. järgi on lubatud teatavatel juhtudel ületunni-töötamine erilise tasu eest, siis ei ole säärase tasu maksmine kohuslikuks tehtud, vaid selle otsustamine on täielikult jäetud asjaomase ministri võimkonda. Vabariigi Valitsuse 1924. a. 25. aprilli otsuse järgi peab ületunni töötamine erilise tasu eest ministri poolt juba ette olema ära otsustatud (Riigikohtu adm. osak. toim. 527 II — 1932).

3. Kas võib riigiteenija saada perekonnaabiraha oma väljaspool abielu sündinud laste pealt? Riigikohtus on sellele küsimusele vastanud eitavalt, leides, et Perekonnaabiraha seaduse § 1 (RT. 53 — 1927) järgi maksetakse riigiteenijale toetusraha nende ülalpidamisel olevate seaduslike, adopteeritud, legitimeeritud ja teise abikaasa eelmisest abielust sündinud laste pealt. Seaduse täpse sõnastuse järgi ei ole riigiteenijal õigust saada toetust oma laste pealt, kes väljaspool abielu sündinud ja samuti abikaasa väljaspool abielu sündinud laste pealt. Seadus räägib ainult seaduslikest, adopteeritud, legitimeeritud ja teise abikaasa eelmisest abielust sündinud lastest. Lastest pealt, kes neile tingimustele ei vasta, ei saa toetusraha määrata (Riigikohtu adm. osak. toim. nr. 940 II — 1931).

4. Kas võib saada perekonnaabiraha aja eest tagantjärele? Ka sellele küsimusele on Riigikohtus vastanud eitavalt, seletades, et perekonnaabiraha maksmise alguseks on tarvilik, et isik, kes seda abiraha õigustatud saama, seda nõuaks ja tõendaks oma õigust vastavate andmetega. Mitme aasta eest tagantjärele perekonnaabiraha maksmine ei ole seaduses ette nähtud. Perekonnaabiraha seaduses 1922. a. (RT. 32 — 1922) oli üldise reeglina nähtud ette, et perekonnaabiraha maksetakse nõudmise päevast alates (§ 12). Praegu maksev Perekonnaabiraha seadus (RT. 1/2 — 1923) ei lahenda otseselt küsimust, mis ajast arvates tuleb määrata perekonnaabiraha, kui keegi omalalal ei ole nõudnud selle määramist, kuid pidades silmas, et perekonnaabiraha maks-

mine põhjeneb endistel alustel ja omab endiselt toetuse iseloomu, aga mitte palga ilmet, tuleb arvata, et ka maksva seaduse järgi tuleb üldiselt perekonnaabiraha kui toetusraha määrata edaspidise aja peale, aga mitte endiste aegade eest. (Rgkohtu adm. osak. toim. nr. 516 II — 1931).

5. Kas on veel maksev Riigiteenistusest vabastamise puhul palga edasimaksmise seadus (RT 100 — 1926)? Kuigi see küsimus juba korduvalt Riigikohtus arutusele on olnud ja eitavalt otsustatud, puudub paljudel riigiteenijatel siiski veel selgus selle kohta, nagu seda tõendavad sageli korduvad sellekohased mõtteavaldused. Olgu sellepärast toodud selle kohta järgmised Riigikohtu seletused: Riigiteenistuse seadus ei näe ette palgavahe maksmist riigiteenijatele, kes endise ametkoha kaotamise järele on määratud vähemalpalgalisele kohale, ning seda maksta Riigiteenistusest vabastamise puhul palga edasimaksmise seaduse (RT 100 — 1926) põhjal ei ole alust, sest selle seaduse alusel sündis teenistusvahetuste korraldamine riigiteenijate ajal, mil Riigitee-

nistuse seadus ei olnud veel maksev. Kuigi Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduses (RT 27 — 1927) ei ole eriti tähendatud, et selle seaduse maksmahakkamisega, s. o. 1. aprillist 1927. a. kaotab oma maksvuse RT 100 — 1926 avaldatud ülalnimetatud seadus, ei saa viimast seadust käesoleval juhul siiski kohaldada, sest 1927. a. 1. aprillist hakkas samuti maksta Riigiteenistuse seadus, mille alusel toimub riigiteenijate teenistusvahetuste reguleerimine ja lõpetamine ning mille maksmahakkamine iseenesest kõrvaldas endiste seaduste kohaldamise juhtudel, mis teisiti korraldatud Riigiteenistuse seaduses. (Riigikohtu adm. osak. toim. nr. 433 II — 1931).

Alates 1. aprillist 1927. a. ei toimu riigiteenijatele tasu maksmine ametist vabastamisel ametkoha kaotamise puhul enam RT 100 — 1926. a. avaldatud seaduse põhjal, vaid Riigiteenistuse seaduse §§ 13, 17 ja 18 põhjal. Riigiteenistuse seadus näeb aga ette tasu maksmist ainult neile riigiteenijatele, keda loetakse ametnikkudeks ja kes koha kaotamise puhul ametnikkude reservi arvatud. Teenistusvahetorra lõpetamine vabateenijatega (nii määralistele kui ülemääralistele; — toim.) aga toimub Riigiteenistuse seaduse § 2. põhjal teenistuslepingute kohta käivate tsiviilseaduste määruste järgi. Sellepärast, kui vabateenija arvab endal mõnesuguseid nõudmisi olevat vastava asutuse vastu, siis võib ta nende rahuldamist taotada tsiviilseaduste vastavate määruste alusel ja tsiviilkohtu korras (Riigikohtu otsus nr. 37 — 1930).

Ühistunne.

Kas on vajadust selle küsimuse kohta kirjutada kutseühingulises ajakirjas? Kas ei ole see mõiste selge igale kutseühingu liikmele? Kas iga ühingu liige ei tea missugune tähendus on sõnal ühistunne?

Need on kolm küsimust, milledest ühelegi ei julge meie tingimusteta ja-ga vastata. See sunnibki meid käesoleval juhtumil mõningaid mõtteavaldusi sõna ja mõiste — ühistunne — kohta esile tooma. Ja nimelt just kutseühingulises ajakirjas, sest et kusagil ühistunne ei mängi niisugust osa kui ametiühingulises resp. kutseühingulises liikumises. Kutseühingute tekkimise, nende elu- ja tegevusvõimeliseks arenemise pea eeltingimuseks ongi nende ümber koondunud liikmete ühistunde tugevus. Sellepärast peab selle eest hoolitsema, et sõna ühistunne ka kõigi kutseühingu liikete poolt oleks kogu oma sügavuses ja haaravuses õieti mõistetud.

On palju sarnaseid kutseühingu liikmeid, kes arvavad, et kutseühingu liikmeks astumise, liikmemaksu maksmise ja mõnikord ka koosolekut osavõtmisega ongi kõik ühistunde nõudmised täidetud. Muide aga ilmutatakse teatavat aktiivsust ainult siis, kui asi otsekohe neid puudutab.

Vastuvaidlemata on ka need toimingud ühistunde avalduseks. Kuid neist ükski on vähe. Olles kutseühingu liikmed, meie peame alati valmis olema paenutama oma isiklikud huvid kutseühingu ümber kogunenud liikmete kui terviku üldiste huvide alla. Meil peab alati jätkuma tahet ja valmisolekut tegutseda ühiselt kogu oma kutseühingulise pere huvides ka siis, kui meie otsekohe isiklikult sellest huvitatud ei ole. See ongi ühistundest õige arusaamise prooviks: siin selgub kuivõrt keegi on valmis moraalsele

ja ainelistele ohvritele oma kaasvõitlejate huvide kaitseks. Kes nende ohvrite ees tagasi ei pörka, sel ongi õige arusaamine ühistunde nõuetest.

Nii siis mõistame meie tõeliku ühistunde all alalist valmisolekut ühteist vastastikkude toetada ja üksteisele abiks olla kõigil juhtumel ja igas situatsioonis. Nii peab sündima niihästi suurtes kui väikestes asjades, niihästi suurte kui väikeste küsimuste lahendamisel ja ülesannete täitmisel. Ja mitte ainult kutseühingulises tegevuses, vaid ka igapäevases töös ja tegevuses. Kui meie näeme, et meie võime oma kolleegi tema töökohal aidata, teda toetada, siis peame seda tegema: seda nõuab õige arusaamine ühistundest ja selle alusel ühise tegevuse kasulikkusest. Sellel on ka suur kasvatuslik mõju, mille tagajärjel hoitakse ära palju arusaamatusi, pahameelt ja kokkupõrkeid.

Igapäevased kogemused ja vaatlused näitavad meile, et eelpooltähendatud mõtte ühistunne ei ole veel kaugeltki meist läbi tunginud. Sellepärast, ei ole ka üleliigsed meie poolt alguses üles seatud küsimused ja nende juures pikemalt peatumine. Kuid see ei tohi meid heidutada, vaid peab meile ainult meeldetuletuseks olema, et meil kutseühingutes veel suur ülesanne on täita: kasvatada oma liigest õiget arusaamist ühistundest ja vajadusest selle alusel tegutseda niihästi kutseühingus kui ka oma igapäevases töös ja teenistuses. Tahaks soovida, et need mõtteavaldused annaks kaasvõitlejatele tõuetisemaks järelemõtlemiseks ülestõstetud küsimuse üle. Meie kõik oleme sellest huvitatud, et sõna *ühistunne* mitte ainult sel või teisel puhul mööda minnes ei tarvitataks, vaid et selle sõna tõelikust mõttest ka selgesti aru saadaks.

Postiametkonna tegevusest 1933/34. a.

Posti-telegraafi-telefoni valitsus on avaldanud „Eesti Statistika“ kuukirjas (oktoober 1934) ülevaate posti, telegraafi, telefoni ja raadio tegevusest 1933/34. a. Sellest ülevaatest selgub, et kestev majanduskriis pole oma mõju avaldamata jätnud neilgi aladel. Kuigi siin mõnel alal on märgata väikest tõusu võrreldes eelmise aastaga, jääb tegevus mõnelgi alal veel tunduvalt maha tegevusest majanduslikult soodsamail aastail. Märgatavat tõusu näitab vaid tegevus telefoni alal, mille põhjuseks aga on telefonivõrgu tunduvalt laienemine ja selle rahvale kättesaadavamaks tegemine. Osalt on see muidugi ka põhjuseks telegraafi kui ka posti tegevuse vähenemisele.

Postisaadetiste üldarv on eelmise aastaga võrreldes kasvanud 0,3% võrra. Sealjuures on aga kirjapostisaadetiste arv üldiselt vähenenud 0,5% ja postpakkide arv 11,8% võrra. Vähenenud samuti on rahakaartide operatsioonid — arvult 13,5% võrra, lunalist saadetiste üldarv — 5,9% ja virksaadetiste arv 4,3%. Suurenenud selle vastu on väärtkirjade arv üldiselt 7,7% ning posti kaudu laialisaadetud ajalehtede ja ajakirjade üldarv 2,1%.

Suurenenud on ka üldine lendkirjapostisaadetiste kg arv 0,7% võrra.

Suurenenud samuti on posti jooksvate arvete büroo operatsioonide, postiametkonna ametnike poolt toimetatud Eesti panga ja Riigihoiukassa agentuuride operatsioonide üldarvud ning ajakirjade ja ajalehtede tellimiste vastuvõtmine.

Telefoni alal, nagu juba tähendatud, tegevus suurenes; telefonühendusi kasutati üldiselt rohkem kui eelmisel aastal 4,5% võrra, ületades pisut isegi senise kõrgeima kõnede arvu (1930/31. a.). Sealjuures kasvas aga ka telefoniabonentide arv 5,9% võrra.

Telegraafi alal tegevus vähenes aruandeaastal 3,7% võrra, jatkates seega juba aastaid kestnud tagasiminekut. Nagu juba märgitud, on üheks selle nähte põhjuseks küll telefonivõrgu ja ühenduste pidev kasvamine, oma mõju avaldab sellele aga ka kindlasti majanduslik kitsikus.

Langust näitab ka raadiotelegraafi tegevus 9,8% võrra, kusjuures tulnud telegrammide arv on vähenenud koguni 35,3% võrra, kuna väljasaadetud telegrammide arv on selle vastu kasvanud 27,2%. Raadio-ringhäälingu kuulajate arv aruandeaasta jooksul on suurenenud ainult 0,2% võrra; riigi tulud ringhäälingust aga 2,9%, mille põhjuseks suurema abonentmaksuga lampaparaatide arvu suurenemine 7,9% võrra, kuna detektoraparaatide arv vähenes 19,2%.

Postiasutuste võrgu loomisel on tarvitatud rajoonide kujundamise põhimõtet ning asutuste astmelist asetamist. Iga rajooni keskkohtaks on normaaltüübiline asutus — p.-t.-t. kontor, kes toimetab ametkonna igatliiki talituslikke operatsioone; rajooni muis tähtsamais punktides on agentuurid operatsioonidega lihtsustatud kujul, ning külades on postitalud, kus toimetatakse vaid lihtpostisaadetiste vahetust ja postimaksuvahendite müüki; peale selle on neis ette nähtud telefoni kõnepunkt. Postivalitsuse arvates peaks Eestis sellise võrgu juures olema 120 postkontorit, 600 agentuuri ja 2800 postitalu. Niisuguse kava juures oleks postitaluse punkti keskmine raadius, nii linnade kui ka maa juures ühtlaselt, 2 km. See asutuste võrk on juba loodud; krediitide puudusel pole vaid

umbes 1000 postitalu suudetud telefoni üles seada. Normaaltüübilisi asutusi (p.-t.-t. kontoreid) teenivad postiametkonna personaali kuuluvad isikud, kuna abiasutusi (agentuure ja teisi talituspunkte) teenivad teiste asutuste teenijad või eraisikud kõrvaltööna teatud tasu eest või ka tasuta. Osalt on tasu maksjaiks sellest huvitatud eraisikud. Selle tõttu tuleb abiasutuste teenimine postiametkonnale väga odav. Aruandeaasta jooksul on maksetud 608 agentuuri juhatamise eest tasu 124.170 kr. ehk keskmiselt 204 kr. ühe agentuuri kohta aastas või 17 kr. kuus. Arvates ühe p.-t.-t. ametniku keskmiseks aastapalgaks 1000 kr., on maksetud 608 agentuuri teenimise eest ainult 124 ametniku palk, s. t. 4,9 agentuuri juhatajat kokku said ühe ametniku palga. 1. aprilliks 1934. a. oli Eestis üldse 3770 posti, telegraafi, telefoni ja raadio talituslikku punkti. Neist oli varustatud p.-t.-t. ametkonna teenijaskonnaga 144 punkti, 608 punkti (agentuuri) juhatajale makseti tasu tehtud töö eest, 42 punktis maksid tasu eraisikud ning 2.976 punktis sündis teenimine tasuta (ainult soodustuste eest, mida pakub riigi kulul telefoni sisseseadmine ja postisaadetiste kojutoomine).

Posti, telegraafi, telefoni tasuvust selgitab järgnev ülevaade (1000 kroonides):

	1933/34. a.	Võrreldes 1932/33. a.
1. Posti alal:		
Tulusid	2.278,4	— 16,2
Kulusid	1.815,3	+ 40,6
Ülejääk	463,1	— 56,8
Kulude arvel soetatud juure varandusi	13,5	— 12,4
Üldine puhastulu	476,6	— 69,2
2. Telefoni alal:		
Tulusid	1.909,0	— 80,0
Kulusid	1.425,2	— 218,0
Ülejääk	483,8	+ 138,0
Kulude arvel varandusi juure soetatud	158,8	— 111,5
Üldine puhastulu	642,6	+ 26,5
3. Telegraafi (ühes raadiotelegraafi ja -ringhäälinguga) alal:		
	1933/34. a.	Võrreldes 1932/33. a.
Tulusid	297,8	+ 23,4
Kulusid	330,8	— 7,2
Puudujääk	62,9	— 29,3

Postiametkonna personaal. Postiametkond opereerib kahesuguse personaaliga: töönormide alusel arvutatud teoreetilise ja tegelikult olemasolnud personaaliga. Meie vaatleme ainult viimast.

Aruandeaasta jooksul on postiametkonna tegelik personaal vähenenud 2,2% — arviliselt 39 isiku võrra. Suurem osa vähenemisest on põhjustatud läbiviidud töönormide suurendamisest ja operatsioonide arvu vähenemisest.

1933/34. a. lõpul oli postiametkonna tegelik koosseis järgmine:

	Mehi	Naisi	Kokku
1. Määralsed:			
a) Ametnikke	721	418	1139
b) Vabateenijaid	447	10	457
Kokku määralsi	1168	428	1596
2. Ülemääralsed:			
	Mehi	Naisi	Kokku
a) Ametnikke, ameti-			
kandidaate	6	32	38

b) Mitmesuguseid alalisi töötajate (autojuhitud, posti pealaadid jne.) 27 6 33
Kokku ülemääralsi 33 38 71

Kõik kokku 1201 466 1667

Personaali jaotus hariduse järgi on toodud aruandes ainult määraliste ametnike kohta. Viimastest oli (protsentides):

	Mehi	Naisi	Kokku
Kõrgema haridusega	2,2	0,6	1,7
Keskkooli	23,8	38,4	27,4
Kõrg. algk.	72,0	58,6	68,4
Koduse ehk algharid.	2,0	2,4	2,5

Ametipuhkust olid õigustatud saama aruandeaasta jooksul mehi 1190, naisi 464, kokku 1654 isikut. Puhkuse said täielikult kätte puhkust saama õigustatud meesteinijaist 95,9% ja naisteinijaist 95,6%. Ülejäänud osa on saanud puhkust kas osaliselt või ei kasutanud seda üldse mitte. Puhkepäevade üldarv oli ühe isiku kohta meesteinijail 27,9, naisteinijail 29,2, kokku 28,2. 1932/33. aruandeaastal selle vastu oli puhkepäevi ühe teenija kohta 29,0. Seega on ühe teenija kohta antud puhkepäevade arv pisut langenud.

Hoopis tunduvalt on vähenenud ühe teenija peale langev haiguspäevade arv, kujunedes väiksemaks kui kunagi viimase kümne aasta jooksul. Haiguspäevi oli üldse meesteinijail 5788, naisteinijail 3234, kokku 9022 päeva. Peale selle oli naisteinijail veel 854 haiguspäeva sünnitamise puhul. Ühe teenija kohta oli haiguspäevi meestel 4,8, naistel aga 6,9.

1928/29. a. olid vastavad arvud 8,9—15,5, keskmiselt seega enam kui kaks korda suuremad. Naisteinijate haiguspäevade arv ületas meesteinijate oma 43,7% võrra; kui aga naisteinijale juure arvata ka haiguspäevad sünnitamise puhul, siis koguni 81,2% võrra.

Arstiabi, arstirohtude ja matuste puhul antava rahalise toetuse peale on aruandeaastal kulutatud iga teenija peale keskmiselt 18,13 kr., kuna eelmisel aastal selleks kulutati 19,22 kr.

Nõiaring.

1. Mida vähem teenid, seda vähem kulutad.
2. Mida vähem kulutad, seda vähem ostad.
3. Mida vähem ostad, seda vähem tarvitad.
4. Mida vähem tarvitatakse, seda vähem valmistatakse.
5. Mida vähem valmistatakse, seda vähem on tööd.
6. Mida vähem on tööd, seda vähem teenid.

1. Mida vähem teenid, seda vähem kulutad jne.

Vaat' see ongi see saatanlik nõiaring, mis tervelt kolme aasta jooksul on ikka koomamale tõmbumas. Mõne maa valitsused oma majanduspoliitikaga on sellele niivõrt kaasa aidanud, et laide rahvahulkade hing on kinni jäämas. Nende valitsuste poolt on kriisi kaotamiseks tarvitatud ainult ühte abinõu — töötasude ja palkade kärpimist.

Kas kestab ka edaspidi see nõiaringis tammumine kuni lõpuliku katastroofini, või pääseb ükskord ometigi terve mõistus võidule.

Vabadussõjas langenud raudteelaste mälestus jäädvustati.

Umbes aasta tagasi otsustas Kaitseliidu Raudtee üksikpataljoni juhatus koguda andmeid ametikohuste täitmisel vabadussõjas langenud raudteelaste kohta ja astuda samme nende mälestuse jäädvustamiseks. Selle kõigiti tänuvääril algatuse tulemusena sündiski 17. novembril k. a. vabadussõjas langenud raudteelaste mälestustahvli avamine Tallinna Raudteelaste kodus. Nagu tahvlilt näha, on järgmised raudteelased toonud oma suurima vara — oma elu — isamaa altarile:

- 1) *Kuningas, Jaan* — vedurijuht;
- 2) *Villmann, Arnold* — vedurijuht;
- 3) *Gudvil, Stanislav* — teemeister;
- 4) *Põiklik, Tõnu* — veejaama masinist;
- 5) *Olde, Johannes* — remonditöoline;
- 6) *Ramp, Jaan* — remonditöoline;
- 7) *Rekka, Hans* — remonditöoline;
- 8) *Golikov, Semjon* — töoline.

Tahvli avamine sündis pidulikult aktusel vägede ülemjuhataja kindral J. Lai-

doneri poolt, kes sel puhul peetud kõnes märkis ära kuivõrt rasketes tingimustes raudteelasil tuli oma ametikohuseid täita. Nõudmised raudtee vastu olid suured, kuid võimalused nende täitmiseks olid väikesed. Vabadussõja alguses oli vaid üheksa korralikku vedurit tarvitada. Mitmes kohas sillad olid purustatud. Neid oli tarvis parandada. Kuid vaatamata kõigile raskusile raudteelased said oma ülesannetega hakkama, sest et nad töötasid suure andumusega, pannes oma elu tarvide puhul kaalule. Seda tõendavad marmortahvlile kantud nimed.

Pärast vaimulikku talitust, mida toimetas õpetaja F. Stokholm, pataljoni pealik andis tahvli üle raudteelaste kodu juhatajale, paludes hoida seda tahvli mälestuseks praegustele ja tulevastele raudteelastele.

Kõnede vahele kandis „Raudami“ segakoor K. Leinuse juhatusel mitu laulu ette. Rahvast oli kogunenud saal täis.

Haiguse korral kindlustamise määrused vajavad muutmist.

Nagu teisel toodud Raudteelaste Keskühingu aruandest nähtub, on Keskühing pöördunud Hariduse- ja sotsiaalministri poole märgukirjaga, et valitsusasutistes töötavate ametnikkude ja tööliste haiguse korral kindlustamise ajutise kodukorra määrused saaksid muudetud selles osas, mis käsitab haiguseabiraha väljaarvestamise korda. Nimetatud määruse § 15 näeb ette, et rahalise toetuse määramisel ametniku või tööliste haiguse puhul loetakse palgaks see summa, mida ametnik või töoline sai viimasel kuul enne haigeeksjäämist kindlaksmääratud rahatasuna oma töökoha järele ametiasutistelt või ettevõtte-

telt ühes perekonnaabirahaga, välja arvatud selle rahatasu juure kuuluvad ületunni-, tükitöö- või muud lisatasud. Päevapalga arvestamiseks jagatakse eelmisel kuul saadud tasu 30 päeva peale ja korrutatakse haiguspäevade arvuga, kusjuures rahalist toetust antakse ka puhkepäevade eest.

Olgu tähendatud, et nimetatud muudatus haigusabiraha väljaarvestamise korras pandi maksma 1930. aastal, mil riigitüüri oli O. Strandmanni valitsus, kellest riigiteenijaskonnal nii palju kibedaid mälestusi. Kõnealoleva määruse § 15 jätab puudutamata kindlapalgalisi kuu-

teenijaid, valusasti tabab aga madalalpalgalisi, s. o. riigi päevatöölisi, asetades neid riigiametnike ja teenijatega võrreldes märksa halvemas seisukorda. Toome selleks siinkohal vastava näite.

Enamuses raudteel teenivate päevatöölise palgaks on Kr. 1,68 päevas, mis kuupalgana annab Kr. 42. Jagades see summa 30-ga, saame 140 senti, missugune summa on ühe haigusepäeva tasuks. Järelikult kaotab tööline ühe haigusepäeva 28 senti. Kui aga tööline juhtub eelmisel kuul mõne päeva töölt puuduma ehk töötatakse krediitide vähesuse tõttu näiteks 3 päeva nädalas, siis langeks haiguspäeva tasu veelgi, tihti isegi alla ühe krooni päevas. Eriti ebaõiglase olukorra loob veel see, et ka töö juures vigasaanud tööliste haigusepäeva tasu arvestatakse välja eelpooltoodud alustel. Sellega on loodud olukord, et tööline lisaks terviserikele, mille parandamine tihti kuudeviisi aega võtab, sageli peab kannatama ka majanduslikult väga raskesti. Õigluse jaluleseadmiseks oleks sellepärast tungivalt vajalik, et haiguse puhul antava rahalise toetuse arvestamisel haigusepäeva tasuks määrataks see päevapalk, mida tööline sai päev enne haigeeksjäämist. Sarnane kord oli maksev ka kuni määruse muutmiseni 1930. aastal.

Edasi nõuaks täiendamist haiguse korral kindlustamise määruse § 13, mis näeb ette, et haiguse teisel ja järgnevatel kuudel maksetakse teenijale rahalist toetust 1/3 osa palga suuruses. Nimetatud § vajaks täiendamist selles sihis, et ametikohuste täitmisel vigastada saanud ametnikule ja töölistele maksetakse täielik palk kuni terveks saamiseni.

Üldiselt ei nõua siinavaldatud mõtete täitmine riigikassalt nimetamisväärseid lisakulusid, küll aga looks see õiglasema olukorra päevatöölise kui ka teenistuskohuste täitmisel vigasaanud teenijate haigusabiraha väljaarvestamise korras.

P—n.

Ülevaade raudteelaste Keskühingu tegevusest.

1. Oktoobrikuul s. a. palus Jaama-teenijate kutseühing Keskühingut astuda vastavaid samme priikorteri võimaldamiseks roopaseadjaile, jaamatöömeestele ja vahitidele. Ehkki nimetatud teenijaile on ette nähtud priikorteri andmine, saavad selle tegelikult vaid õige vähesed, eriti Tallinna sõlmes. Keskühing saatis Jaama-teenijate kutseühingu palve edasi Ekspluatatsiooni ameti juhatajale, selgitades omapooli olukorda ja paludes Ekspluatatsiooni ameti juhataja toetust ning kaasabi selleks, et Ekspluatatsiooni ameti ülemäärilisile teenijaile, kellele on nähtud ette prii korter, selle mitteandmisel maksetaks korteriraha 20% palgast nii kui seda saavad korteriõiguslikud vabapalgalisel ja ametnikud korteri mittekasutamise puhul natuuras.

2. Raudteevalitsuse Ehitusametis töötavate päevatöölise majandusliku seisukorra parandamiseks pööras Keskühing märgukirjaga Raudteevalitsuse direktori kaudu Teedeministri poole, juhtides ministri tähelepanu sellele, et mujal riiklistes käitistes ja asutustes maksetakse päevatöölisile riigitöölise perekonnaabiraha seaduse alusel perekonnaabiraha, Raudteevalitsuse Ehitusameti tööliste seda mitte ei makseta. Keskühing palus 1) leida võimalusi Raudteevalitsuse Ehitusametis teenivaile päevatöölisile pere-

konnaabiraha uuesti maksmapanekuks ja 2) leida võimalusi, et Raudteevalitsuse Ehitusametis teenivaile alalisil päevatöölisil oleks töö kindlustatud kogu aasta jooksul.

3. Päevatöölise haiguskindlustuse küsimuses pöördus Keskühing Hariduse- ja sotsiaalministri poole märgukirjaga, paludes teda muuta valitsusasutistes töötavate ametnike ja tööliste haiguse korral kindlustamise ajutise kodukorra määruse § 15 selles sihis, et haiguse puhul antava rahalise toetuse arvestamisel haigusepäeva tasuks määrataks see päevapalk, mida teenija sai päev enne haigeeksjäämist, välja arvatud selle rahatasu juure kuuluvad ületunni-, tükitöö või muud lisatasud.

4. Ehitusameti tööühma vanemale, remonditöölisile ja roopaseadjaile vihma-kuubede väljaandmise asjus pöördus Keskühing Raudteevalitsuse direktori poole, paludes teda võimalikult kiiremas korras teha korraldus vihmakuubede väljaandmiseks, sest et vastav krediit selleks on olemas. Keskühing oma märgukirjas juhtis direktori tähelepanu sellele, et vihmakuubede puudumise tõttu tuleb praegu, kus vihmajärgu sagedased, töötada päev läbi läbimärjana.

Samas küsimuses pöördus Keskühing ka Teedeministri poole.

5. Ehitusameti teenijate kutseühing palus Keskühingut astuda samme Ehitusameti juhataja ees selleks, et Narva ja S.-Tartu maanteede kitsarööpmelise raudtee ülesõidukohad, mis praegu kuuluvad II järku, valvurite palgaga Kr. 53 kuus, arvataks I järku, valvurite palgaga Kr. 57 kuus. Oma palve põhjenduseks tõi kutseühing rea statistilisi andmeid, milledest nähtub, et liikumine tähendatud ülesõidukohtadel ja seega ka valvurite tegevus ei ole sugugi väiksem kui näiteks S.-Tartu ja S.-Pärnu mnt. laiarööpmelise raudtee ülesõidukohtadel, mis aga kuuluvad I järku.

Keskühing saatis tähendatud palve edasi 6 liini jaoskonna juhataja kaudu Ehitusameti juhatajale, paludes omalt poolt toetada Ehitusameti teenijate kutseühingu palvet ja arvata Narva ja S.-Tartu maanteede kitsarööpmelise raudtee ülesõidukohtade I järku.

6. Oktoobrikuul s. a. pöördus Veoameti teenijate kutseühing Keskühingu poole, paludes teda selgitada Raudteevalitsuses, mis põhjustel on vormiridid vaguniõlitajaile senini välja andmata. Keskühingu poolt Raudteevalitsuses astutud sammude tagajärjel on tehtud korraldus pükste väljaandmiseks. Kuubede väljaandmiseks on vajalikud summad võetud lisa-eelarvesse nr. 1.

7. Juhatare koosolekul 7. septembril s. a. valiti Keskühingu sekretäriks Ernst Peterson.

Distsipliin lonkab.

Distsipliini mõisted ja nõuded praeguses organiseeritud ühiskonnas on iseenesest mõistetavad, ilma et seda tõsiasja tarvitseks kuigi pikalt puudutada.

Ajalugu ja elunähtused on alati ja kõikjal näidanud, et distsiplineerimata tegevus ja liikumine ei saavuta oma sihti või pigemini lõpeb nurjumisega.

See aabitsatõde on selge ka kutsetege-lastele. Et mitte üksikud osakonnad või üksikud ühingud ei ajaks eneste üldasju eraldatult, vaid ühiselt teistega, selleks on moodustatud organisatsioonide koon-dised nii ametkondades kui ka üleriikli-kult.

Kõik kutseühingute põhikirjad ja kodu-korrad on koostatud distsipliini nõuete ja mõistete kohaselt, kuna igas ühinguks on oma alamad ja kõrgemad organid (pea-koosolek, kongress, saadikutekogu, juha-tus jne.) ja alati on kõrgema organi otsu-sed, soovid ja seisukohad alamorganitele kohustuslikud.

Kuid ei ole kõik asjaolud lahendatud põhikirjades, vaid ka igasugune tegevus-taktika peab sündima distsipliini nõuete kohaselt. Kutseorganisatsioonid, kus eesotsas kogenenud tegelased, on alati tegutsenud üldkõikumustes distsiplineeritult. Kahjuks pole aga distsipliini vaja-dus kõigile selge ja mõni noor organisat-sioon oma kogenematu tegelastega teeb vahest ka eksisamme.

Mõtlen siin praegu postiametkonna tehnilise ala teenijate kutseühingu tege-lasi ja tegevust.

Alles viimases Sides avaldati kahe kutseühingu koostöö alused, milles p. 2 lausub: Ühingu juhatused kaaluvad ühi-selt läbi tähtsamad ja olulisemad üld-kõikumused ning esinevad vastavates ametasutustes kui ka keskliidus võimalikult ühiselt seisukohtadega.

Sõna võimalik tähendab seda, et igal juhul katsutakse leida ühine seisukoht ja kui see korda ei lähe, siis esinetakse eri-seisukohtadega.

Postiteenijate üldühingu juhatuse kui ka kõik selle ühingu tegelased olid kind-lal arvamisel, et peetud läbirääkimised ja avaldatud koostöö alused ei olnud sõna-kõlksud, vaid et neid ka täidetakse.

Üllatuseks võisime aga lugeda ajale-hist, et postiametkonna tehnilise ala kut-seühingu esindajad on käinud härra Riigivanema ja härra kaitseväge üle-mjuhataja jutul selgitamas eneste teenis-tustingimusi ja palgaolusid.

Kus on siin koostöö? Ilmtingimata oleks pidanud enne üldühinguga ühiselt kaaluma küsimusi, mis kanti ette riigi-võimu kõrgemaile esindajatele, kui oleks tahtnud austada koostöö aluseid, kui oleks tahtnud pidada organisatsioonidevahelist distsipliini.

Õeldu ei maksa üksi postiteenijate kahe ühingu kohta, vaid ka keskliidu kohta. On ju keskliit loodud selleks, et küsimusi ühiselt arutada ja kuigi mõni ühing separaatselt esineb, siis asjus mis pole teistele kahjulikud ja vähemalt keskliit olgu selles teadlik.

Käesoleval juhul on tehniline ühing teinud oma missioonid ka keskliidu tead-mata.

Mis tehnilise ühingu esindajad kõnele-sid ja millised märgukirjad nad esitasid, seda hoitakse veel praegugi suures sala-duses ning vastatakse põiklevalt. Üheks vastuseks on see, et nemad alluvad ope-ratiivselt ülemjuhatajale ja sellepärast olla nad selgitanud eneste teenistustingi-musi.

See seisukoht aga ei pea paika, sest terve postiametkond allub operatiivselt ülemjuhatajale ja see ei tingi veel tarvet minna ülemjuhatajale selgitama eneste teenistustingimusi.

Ja kuigi see nii oleks, siis oleks pida-nud ka teise kutseühinguga, kelle ümber koondunud teenijad samuti alluvad ope-ratiivselt ülemjuhatajale, läbi rääkima.

Tegelikult kõneldi neil missioonidel küll muust ja nimelt palgaolude paran-dusest. Tehnilise ühingu tegelased on alati kaebanud, et nende palgad olevat madalad, võrreldes ülesannetega. Olgu tähendatud, et Eestis on üldse riigiteeni-jate palgad väga madalad. Madalad on nad ka postiametkonnas. Ei saa ometi keegi öelda, et postiametkonnas ametniku palgatingimused teenistuse alul oleks pa-remad kui tehnilise ala teenijatel.

I j. mehaaniku palgaaste on 70 krooni kuus. Seda saab mehaanik kohe, kui ta kandidaadist nimetatakse mehaanikuks. Kuid ametniku kandidaat nimetatakse IV j. ametnikuks palgaga 65 kr. kuus ja peab 6—7—8 ja isegi rohkem aastaid teenima, kui saab III järku, palgaga 70 kr. kuus. Vanem mehaanik ja II-a j. am. saavad 80 kr. kuus, kuid alati saab mehaanik rutem vanemaks mehaanikuks, saab rutem 80 kroonise kuupalga kui ametnik. On isegi ametnikke, kes on 10 aastat ja rohkem teeninud, on lõpetanud ülikooli, kuid alles III järgus, saades 70 kr. kuus.

Mis puutub töö nõudlikusse ja ras-kusse, siis on igalpool omad nõuded ja raskused.

Ei ole sugugi ainuõige see väide, et ainult tehnilise ala teenijatel on raske, ainult neilt nõutakse oskusi. Ma ei taha öelda, et seal raskused puuduvad või et seal oskus poleks vajaline ega nõuetav, vaid tahan rõhutada seda, et ka ametniku töö nõuab oskust ja tal on raskused.

Eks ole nii mõnigi tehnilise ala teenija ametniku kohale minnes olnud oma tööga selle tõenduseks.

Pealiskaudselt näib küll väga lihtne olevat kassades raha lugeda ja rahvalt võtta või anda, kuid hakka tööle, siis tekivad kohe puudujäägid ja siis veen-dud, et traadivenitamine oli ikkagi liht-sam.

Nii objektiivselt analüüsid näeme, et kõigil on raskusi, kõigilt nõutakse oskust ja kõigi palgad on madalad ja ei ole millegagi õigustatud kõrgemate riigivõimu esindajate jutule minna kaebustega, et ainult tehnilise ala teenijate töövaev ja oskus pole küllaldaselt tasutud.

Ja kõige imelikum selle juures on veel ekslik arusaamine asjast. Nimelt arva-vad tehnilise kutseühingu tegelased, et härrad Riigivanem ja Ülemjuhataja tule-vad nende teenistustingimusi ja palga-tingimusi parandama möödaminnes pos-tivalitsuse direktorist.

Iga arusaajal kutseühinglasel on kül-lalt taipu sellest, et postivalitsuse direk-tori autoriteet on küllalt tugev selleks, et ilma temata ükski võim ometi ei hakka üksiku teenijate liigi palku tõstma. Seda iseendast nii mõistetavat asja peaks ometi taipama ka tehnilise ühingu tege-lased, kus ka mõned kõrgema haridusega isikud.

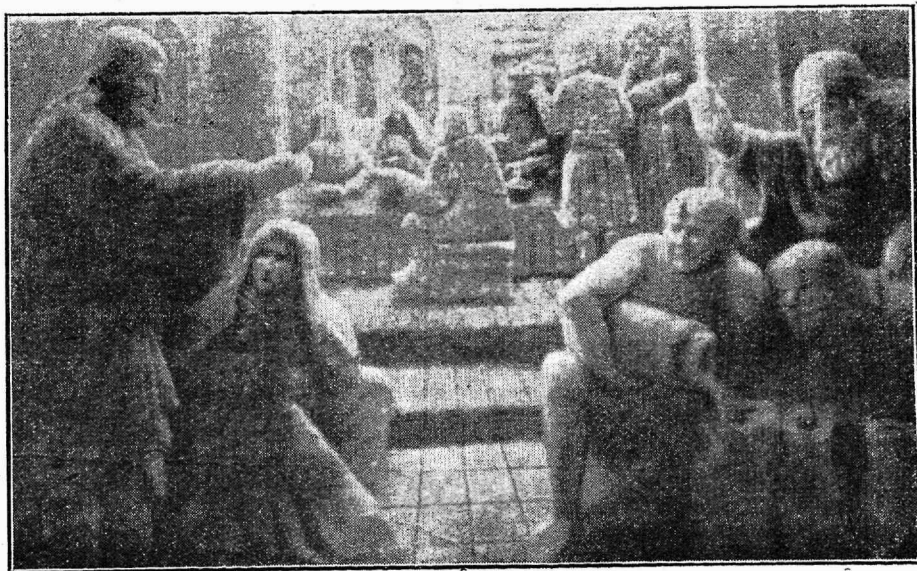
Kui praeguses olukorras tahetakse mõne teenijasliigile palku suurendada, siis peab teistelt vähendama, sest palga-krediidi suurendamist ei ole loota. Isegi ei olnud majandusministril võimalik palgakäpimisi lõpetada ning palgasuurendamine oleks seda raskem. Nii on enam kui kindel, et need käigud ja märgukir-jad ei anna mingisuguseid reaalseid tule-musi ja sellepärast ei olnud mingit mõ-tet astuda distsipliinivastaseid samme, rikkuda kokkulepitud koostöö aluseid.

Kogenenud kutsetegelased teavad juba ette, millised sammud ja millised dele-gatsioonide käigud tagajärgi annavad ja teavad ka kuidas neid ette võtta ilma et see rikkuks distsipliini, kuid algajad, kel puuduvad kogemused ja taktitunne, arva-vad et nende teened eneste valijate ees on siis suuremad, kui nad vähemalt on teinud visiite kõrgetele ülemustele.

Kutseorganisatsioonide tegevuses pole tuuletallamisel mingit mõtet ega otstar-bet. Tagajärgi annavad ikkagi ainult need käigud ja need ettepanekud, mis on sihitud õigesse instantsi ja õigel ajal.

Olgu siin toodud näited igale algajale kutsetegelasele teenitajaks täheks, et enam ei korduks distsipliini ja koostöö rikkumisi, et ei tehtaks asjata tülitavaid käike.

Kutsetegelane-Postlane.

Kontorijõudude kutseühingu ekskursiooni puhul tehtud ülesvõtte soola sisse raiutud kabelist Wieliczka soolakaevanduses Poolas.

Riigi- ja omavalitsuse teenijate Keskliidu tegevusesi.

1. Keskliidu delegatsioon esitas Hariduse- ja sotsiaalministrile märgukirja riigiteenijate arstiabi küsimuse kohta.

Märgukirjas juhitakse tähelepanu asjaolule, et 1931. a. maksmapandud kitsendustega, mille järgi riigiteenijad peavad enamjagu arstiabikuludest ise kandma, on saavutatud küll riigikassale teatav kokkuvõtte, kuid selle all kindlasti kannatab abitarvitaja-riigiteenija tervis. Eriti raskena tundub, ja väiksemalpalgalistel teenijatel käib täiesti üle jõu, arstimine raviasutustes. Samuti ka ambulatoorse ravi juures kuludest 50—75% kandmine sünnitab suuri raskusi.

Neil asjaoludel keskliit palub Hariduse- ja sotsiaalministrilt algatada haiguskindlustuse määruse muutmist sihis:

a) võimaldada riigiteenijatele ja töölistele ning nende perekondadele arstimist raviasutustes tasuta;

b) võimaldada tiisikuse ravimist nii ambulatoorselt kui ka raviasutustes tasuta;

c) alandada ambulatoorse ravi puhul abitarvitaja enda kanda jäävaid % vastatult 25%, 30%, 35%.

Härra minister suhtus märgukirjas etteodud asjaoludele väga heatahtlikult ja, nagu kuulda, on ministeeriumi vastavale ametnikkudele ülesandeks tehtud koostada määruse muutmise ettepanek.

2. Keskliidu poolt esitati Hariduse- ja sotsiaalministrile märgukiri, palvega algatada pensioni seaduse muutmist sihis:

a) võimaldada metsateenijatele pensioni määramisel arvesse võtta erametsateenistuses Vene ajal Vabariigi territooriumil teenitud aeg, nagu seda arvesse

võetakse raudteelaste, õpetajate jne. pensioneerimisel;

b) võimaldada pensioni ka neile teenijatele, kes vähemalt 10 a. teeninud.

Viimane nõue on tingitud asjaolust, et riigiteenijad kes saavad 65 a. vanaks ja riigiteenistuse seaduse § 39 tõttu peavad teenistusest lahkuma, kaotavad oma elu-ülapidamise allika, kui nad ei oma vähemalt 25 a. pensioniõiguslikku teenistust. Seni riigiasutused tulid vanadele teenijatele sel moel vastu, et võimaldasid neile, vanusele vaatamata, teenistuses olla kuni pensioni väljateenimiseni, kuid nüüd, kus ollakse sunnitud 65 a. vanuses riigiteenistusest lahkuma, jääb neil, kes pole 25 a. väljateeninud, üle vaid võimalus tervislistel põhjustel pensionile pääseda.

Pensionikomisjonid ei saa aga sel puhul arvestada teenitud ajaga, vaid ainult teenija tervisliku seisukorraga ja seepärast on küllalt juhuseid, kus mittukümmend aastat riiki teeninud riigiteenija asetatakse vanaduse päevil väljapääsemata seisukorda.

Samal ajal on kõigil riigiteenijatel pensioni kapitali maksu kohustus. Sarnane olukord ei ole mitte õiglane ja nõuab parandamist.

3. Keskliidu ja apteekrite ühingu vahel on käimas läbirääkimised, et riigiteenijatele võimaldataks ravivahendeid hinnalalandusega. On loota, et kui kokkulepe saavutatakse, siis see maksma hakkab üle riigi.

4. „Koja“ küsimuses ei ole Keskliidu juhatus senini seisukohta võtnud, kuna küsimus on sekretariaadis alles kaalumisel.

ei ole nõus seda vähendama, põhjendades sellega, et teistes maades on küll lihtkirja tariif odavam, selle eest aga on näit. Inglismaal paki ja rahasaatmine kallim. Peale selle olevat sisemaa kirjatariif suurema osa maades ainult maksev 20 või 30 gr. jaoks, kuna ülekaalu eest võetakse lisamaksu. Šveitsis selle vastu saab 20 santiimi eest saata kuni 250 gr.

Inglismaa postivalitsus korraldas 1.—7. oktoobrini 1934 telefoninäädala, mille sihts oli telefoni rahvale lähemale tuua ning võita juure uusi abonente. Praegu on Inglismaal 2.200.000 telefoni abonenti, s. o. poole enam kui 1924. a. Kriisi peale vaatamata kasvab telefoni tarvitamine järjekindlalt, kuna näit. Ameerikas viimasel ajal on märgata tagasiminekut abonentide arvus. Inglise postivalitsus on ka alandanud veerandaastalist telefonitaksi äriettevõtetele 40 š. pealt 38 š. peale Londonis, samal määral provintsis, kus telefoni taksid odavamad. Erasikutele alandati veerandaasta telefonimaksu 32 š. 6 p. pealt 26 š. peale, samuti on neil nüüd võimalik tasuta telefonimaksu kuukaupa, mida juba kauemat aega püüti ajakirjanduse kaudu kätte saada. On ka alandatud kaugekõnede tariif kella 19—5. Posti direktori seletuse järgi olla praegu inglise kaugekõne tariif (300 miili pealt ja enam) teiste maadega võrreldes kõige madalam. Ka päevaste kaugekõnede tariifi on alandatud, sealjuures on sisse seatud veel uus tariif, n. n. vaheaja tariif, mis on maksev kella 5—9 ja 14—19. Nii et kolmeminutilise telefonikõne 200—300 miili kaugusele maksab: kella 9—14 täistariifi järgi 3 š. 6 p., vaheajatarifi järgi 3 š., öötariifi järgi kella 19—5 1 š.

Uue-Meremaa rahaminister on riigiteenijate palgakärpimisi osaliselt pehmdandanud, vähendades seda 1. apr. 1934. a. peale 5% võrra.

Postiteateid välismailt.

Prantsuse postiteenijate liidu ja ametnikkude liidu esindajad pidasid Pariisis 25. sept. koosoleku, kus nad arutasid minister Doumergues'i samme, mis sihitud ametiühingute tegevuse vastu; leiti et sarnane suhtumine pole õiglane ja otsustati liikmete tähelepanu juhtida hädaohule, mis on varitsemas ametiühingud.

Prantsusmaal on asutatud esimene, nõndanimetatud sõite postiasutus selleks, et kergendada ajakirjanikkude tööd, kes kõrvalistest kohtadest peavad ajakirjandusele teateid saatma äsja juhtunud sündmustest. Sõitev postiasutus sõidab kaasa sündmuskohale, nii et ajakirjanikud võivad kohe saada telegraafi ja telefoni ühendust. See ratasel asuv postiasutus koosneb hästi ehitatud veoautost, on 10 meetrit pikk ja 3 meetrit lai. Selle sisemuses on mitu telefonikappi, kolm kirjutuslaua ja kolm kassaakent, kus toimetatakse kõiki postioperatsioone. On võimalus kütmiseks, samuti ei puudu ventilatsioon. Telefoni ja telegraafi ühendus on traadita. Niisugune postiasutus on alati ajalehtede nõudmisel valmis nende teenistuseks, nii et peale mingit sündmust võib sõiduki soovitud kohale tellida, kuhu ta saabub viibimata. Postiministeerium kavatses sõitvate postiasutuste arvu suurendada, kui nende tegevus tõestab nende vajalikkuse.

Belgia riigi- ja omavalitsuse teenijate nõupidamiste päevakorras on praegu pea-

miselt kolm küsimust: 1) elatismiinum, 2) palgarelid ja pensionid, 3) elukalliduse aluste revideerimine ja ümberarvestamine. Riigiteenijate ühingud (nende hulgas ka postiteenijate liit) kavatsivad esineda valitsusele neis küsimusis ühise kavaga.

Saksa postiministri uue märgukirja järgi võetakse postiteenistusse vaid isikuid, kes vabad kõigist pärandatavatest haigustest, ka tiisikusest; selgitatakse, kas on nakkamisvõimalust perekonnaliikmete kaudu, kes tiisikust on põdenud või alles põevad.

Rootsis hakkab maksma uus pensioniseadus, mille järgi sunnitakse minema pensionile 60 a. alates. Selle seaduse järgi läheks pensionile 1700 ametnikku, nende seas 273 postiteenijat.

Rootsi Telefonistide Liit pidas 4.—7. juunini 1934 oma kongressi. Liit on 15-aastane, ta asutati 1919. a. peale seda, kui Telegr.-telefoni-teenijate Ühing oma kongressil otsustas liidu liikmeks mitte vastu võtta ajutisi töjõude (kelledega ainult teatud aja peale leping sõlmitud). See otsus tekitas lõhe rootsi telefonistide peres ja senini nad on killustatud kahte gruppi. Liidul on üle 1000 liikme.

Šveitsi sisemaa kirjatariif on 20 santiimi. Olgugi, et see tariif on suurem kui teistes maades, Šveitsi postivalitsus

Iirimaa postiteenistuses töötavad 2500 teenijat läbisegi 30 tundi nädalas, kuna 1100 teenijat ainult 18 tundi. Viimased määratakse tööborsi kaudu ja saavad nädalas 14 š. 8 p. Postieelarve vastuvõtmisel parlamendis tõstis mr. W. Norton selle küsimuse üles, nõudes, et postivalitsus nii korraldaks, et ka need ametnikud, kes osaliselt teenistuses, oma töö eest saaks korralikult makstud, juhtides tähelepanu sellele, et kui need isikud osalisse postiteenistusse ei astuks, nad saaksid töötähtsena toetusraha 1 nael nädalas, mis palju rohkem kui see, mis postivalitsus nädalas maksab oma osaliselt töötavaile teenijaile.

Iirimaa post-telegraaf-telefon töötas mineva aasta puhtakasuga 17.357 naela suuruses, kuna tal 10 a. eest oli puudujääki 1.108.260 naela. Mineva-aastane posti puhaskasu oli 94.598 naela, telefoni — 41.613, kuna telegraafi puudujääk 118.854 naela.

Iirimaa postiteenijail on oma sanatoorium, mis on asutatud 1906. a. ja mis on töötanud heade tagajärgedega: 80% kopsuhaigetest on täitsa paranenult sanatooriumist lahkunud.

New-Yorgi ühes telefonikõnepunktis tuleb iga 72 tunni järgi uuendada abonentide nimestikku, sest et see raamat suurest tarvitamisest ruttu muutub kõlbmatuks.

Oktoobris möödus 60 aastat Ülemaailmlise Posti Liidu asutamisest. Ta asutati 6. okt. 1874. a. sakslase Stephani algatusel. Liidu liikmeks astusid ta asutamisel 22 riiki, kuid praegu kuulub temasse 89 riiki. Liidu kõige nimetamisväärssem töö on Ülemaailmlise postilepingu loomine, mis maksma hakkas 1. jaan. 1875. a. Ta asutas ka rahvusvahelise büroo, keskpunkti, mis asub Bernis, allub Šveitsi postivalitsusele ja osutub kõigi maade ühinguile nõuandekohaks. Rahvusvahelise büroo direktoriks on praegu hr. Everiste Garbani-Nerini. Iga viie aasta järele toimub ülemaailmne postikongress. Seni on korraldatud 10 kongressi (1924. a. Stokholmis, 1929. a. Londonis, 1934. a. Kairos).

Kaks tarvilikku käsiraamatut riigiteenijaile.

Käesoleval kuul ilmus trükist kaks raamatut, mis tarvilikku käsiraamatutena vääriwad riigiteenijaskonna tähelepanu. Need on vann. advokaadi abi Aleks. Buldase korraldatud „Pensioniseaduste ja -määruste kogu ühes neisse puutuva riigikohtu senise praksisega“ ja Tartu-Võru rahukogu sekretäri Aug. Pilli poolt koostatud ja seletustega varustatud „Riigiametnikkude, riigitöölise ja kaitseväelaste ning nende perekonnaliikmete ja avalikkudel töödel töötavate töölise haiguse korral kindlustamise määrused“.

Pensioniseaduste ja -määruste kogu sisaldab kõiki eestiaegeid pensioniseadusi ja määrusi, arvatud välja need, mis on antud tööstusliku töö seaduse alusel. Kogu materjal on toodud kodifitseeritud kujul redaktsioonis, mis oli maksev 1. septembril 1934. a.

Kuna pensioniseadused ja -määrused on ilmunud laialipaisatuna „Riigi Teataja“ numbrites ja neid on võrdlemisi tihti muudetud ja täiendatud, siis on nende käsitlemine „Riigi Teataja“ järele

luse büroo, keskpunkti, mis asub Bernis, allub Šveitsi postivalitsusele ja osutub kõigi maade ühinguile nõuandekohaks. Rahvusvahelise büroo direktoriks on praegu hr. Everiste Garbani-Nerini. Iga viie aasta järele toimub ülemaailmne postikongress. Seni on korraldatud 10 kongressi (1924. a. Stokholmis, 1929. a. Londonis, 1934. a. Kairos).

väga tülikas ja raskendatud. A. Buldase teos hõlbustab asjaomastel ametistel ja isikutel nende määruste käsitlemist ja selles mõttes on tema ilmumine kõigiti tervitatav.

A. Pilli raamatusse on koondatud kõik määrused, mis puudutavad riigiametnikkude ja töölise arstiabi andmise korraldust. See määrustekogu on vajalik arstiabimääruste käsitlemisel nii riigiasutuste juhatajatele, kes ravimiskulude arveid kontrollivad ja tasuvad, kui ka riigiametnikele ja -töölisele, kes arstiabi kasutavad. Peale selle sisaldab raamat ka riigiametnikele ja -töölisele tarvitamiseks lubatud rohtude üldise nimestiku ning ambulatoorse ja kliinilise ravi kohta praegu maksvad taksid.

Tarvilikkude käsiraamatutena mõlemad nimetatud määrustekogud täidavad täielikult oma ülesandeid ja sellepärast on asjaomastel kutseorganisatsioonidel, asutustel, kui ka asjasthuvitatud teenijail nendega tutvunemine soovitav.

Raudteelaste kroonika.

Puhkust raudtee päevatöölisele.

Kuuldavasti olevat teedeminister riigi 1935/36. aasta eelarvesse sisse võtnud summad puhkuse võimaldamiseks raudtee päevatöölisele. Kui see algatus leiab eluviimist, siis oleks see suur samm edasi päevatöölise olukorra parandamise sihis. Ka tööviljakuse tõstmise seisukohalt on töölisele puhkeaja võimaldamine suure tähtsusega. Praegusel tööpuuduse ajajärgul aitaks töölisele puhkuse võimaldamine ja sel puhul neile ajutiste asetäitjate palkamine veel ka töötatöölise arvu vähendada ja kujundaks endast ühe abinõu tööpuuduse vastu võitlemisel. Kulud, mis puhkuse võimaldamine tingiks, teeksid seega kaudsel teel end mitmekordselt tasa. Neil põhjustel on paljudes maades puhkeajaga töölisele seadusandlikul teel kindlustatud.

Kategooriline keeld alluvate kasutamiseks isiklisteks töödeks.

Töölisnõukogude poolt on võrdlemisi tihti juhitud tähelepanu sellele, et raudtee teemestrid kasutavad omale alluvaid teenijaid isiklisteks töödeks. Samale nähtele on tähelepanu pööranud ka riigikontroll. Nüüd on teedeminister 27. oktoobril s. a. avaldanud käsukirja, milles keelab kategooriliselt igasuguste ülemuste neile alluvate teenijate ja töölise, ka teenistusest vabal ajal ja eritasu eest, kasutamise isiklisteks töödeks. Ühtlasi nõuab teedeminister asutiste juhatajail kindla järevalve teostamist nimetatud korralduse kõrvalekaldumata täitmise üle.

Soovitav oleks, et ka töölised sarnaste juhuste ilmsikstulekul sellest informeeriks töölisnõukogu, et viimane saaks astuda vastavaid samme selliste väärnähetega kõrvaldamiseks.

Veel 8-tunnilisest tööpäevast.

Teatavasti kindlustab Tööstuslike Käitiste Tööaja Seadus raudtee liinitöölisele 8-tunnilise tööpäeva, kuid Raudtee Ehitusameti juhataja ebaselge ringkirjalise korralduse tagajärjel on olukord kujunenud sarnaseks, et ei peeta enam kinni 8-tunnilisest tööpäevast. Selle korralduse alusel nõuavad teemestrid töölisel töörüistadega töökohale ilmumist hommikul kella 8-ks. Vastavalt töökoha kaugusele peab tööline ilmuma töörüistade kuuri juure kella ½—¾-ks, et tööalguseks jõuda ühes töörüistadega töökohale. Samuti õhtul peale kella 16,00 peavad töölised töörüistad kuuri tagasi viima. Seega kujuneb tööpäev 8 tunni asemel isegi 9-tunniliseks. Sarnane töökorraldus on äratanud töölise seas üldist nurinat. Et sellesse küsimusse selgust muretseta, pöördus I liini jaoskonna töölisnõukogu kirjaga Ehitusameti juhataja poole, paludes vastata, kas hommikul tööle minnes ja õhtul töölt tülles tuleb töölisel töörüistu kohale toimetada tööajal, s. o. kella 8—16, või tuleb seda teha väljaspool tähendatud kellaaega.

Töölisnõukogu otseselt küsimusele saabus aga ametijuhatajalt järgmine mittemidagi ütlev vastus: „Teie kirja nr. 17, — 3. XI 1934. a. peale teatan, et minu ringkirjaline korraldus ei ole vastolus tööaja seadusega.“

Nii siis nõuavad teemestrid ikkagi töölisel endiselt, tõlgitsedes ametijuhataja korraldust, 8½—9-tunnilist tööpäeva, kui ametijuhataja kinnitab, et tema korraldus on kooskõlas tööaja seadusega. Milleks siis Ehitusameti juhataja hoidub kõrvale otsekoheusest vastusest, mis tooks selguse küsimusse ja lõpetaks selle ebamäärase olukorra?

Šveitsi rongi- ja veduriteenijate palga- ja töötingimused.

Šveitsi rongi- ja veduriteenijad saavad palka ja muid lisatasusid järgmiselt: Rongijuht 3.600—6.800 Šveitsi franki aastas, ehk Eesti kroonides 4.320—8.160 (1 Šveitsi frank = 1,20 E. kr.), konduktor 3.300—5.700 Š. fr. (3.960—6.840 E. kr.), vedurijuht 3.500—8.000 Š. fr. (4.200—9.600 E. kr.), vedurikütja 2.900—5.700 Š. fr. (3.480—6.840 E. kr.).

Peale selle saavad kilomeetri-rahaga: Rongijuht 1,2 santsiimi (1,44 E. s.)
Konduktor 1,0 „ (1,20 „ „)
Vedurijuht 1,5 „ (1,80 „ „)
Vedurikütja 1,0 „ (1,20 „ „)

Elukalliduse järele jaotub kogu maa nelja raiooni ja elukalliduse lisa maksetakse aasta kohta järgmiselt:

Perekonnainimestele 120.—240.—360.—480.—
Vallalistele 90.—180.—270.—360.—

Vedurijuhtide vahel auru-, elektri- ja mootorrongidel palkade suhtes ei tehta mingisugust vahet.

Pensiooni kohta on maksvad järgmised määrused ja normid.

Pensiooni saavad teenijad, keda maksvate määruste kohaselt loetakse invaliidideks. Pensiooni ülemmääraks on 75% viimasest palgast. Rongi- ja veduriteenijaile loetakse üks aasta teenistust 1½ aasta eest pensiooni väljaarvamisel. Pensiooni maksetakse:

10-a. teen. järele	41%	viimasest palgast
15-a. „	46%	„
20-a. „	51%	„
25-a. „	56%	„
30-a. „	65%	„
31-a. „	67%	„
32-a. „	69%	„
33-a. „	71%	„
34-a. „	73%	„
35-a. „	75%	„

Rongi- ja veduriteenijate tööaeg on keskmiselt 8 tundi öö-päeva kohta. Võib aga tarviduse korral kesta kuni 10 tunnini.

Puhkust antakse:

7-a. teenistuse järele	7	päeva	aastas
8-a. „	14	„	„
15-a. „	24	„	„

Kes üle viiekümne aasta vanad, neile antakse puhkust 15-aastase teenistuse järele 28 päeva aastas.

Riidevarustust saavad rongiteenijad tasuta ja nimelt: kuub 2½ aasta peale, pluss 2 a. peale, püksid ½ a. peale, palitu 5 aasta peale ja müts ühe aasta peale. Veduriteenijad saavad sinised töörüidid alandatud hinnaga. Rongi- ja veduriteenijaid tuleb ühe rongi kohta (rongi- ja vedurimeeskond): rongijuhte: kiirrongis 1, reisirongis 1, segarongis 1, kaubarongis 1; konduktoreid: kiirrongis 1—2, reisirongis 1—2; vedurijuhte: kiirrongis 1, reisirongis 1, segarongis 1, kaubarongis 1; kütjaid: kiirrongis 1, reisirongis 1, segarongis 1, kaubarongis 1. Elektri- ja mootorrongides on ainult vedurijuht, abi ei ole. Kaubarongides on pidurdaja.

Rongijuht ja konduktorid ei ole otsekohe vastutavad liikumise julgeoleku eest, kaudselt aga küll. Signaalide jälgimine on vedurijuhi, samuti ka kütja kohustus. Konduktor võib rongijuhi kohuseid täita ja saab siis lisatasu üks frank päevas.

Postiametkonna tehnilise ühingu tegevusesi.

Teatavasti möödunud kuul esines ühingu juhatus postivalitsuse direktori ees palvega, et ametkonna teenijate olukorra parandamiseks ettenähtud erikapitali summadest lubatakse toetust vastava ametialalise tehnilise kirjanduse soetamiseks. Seda tehnilist kirjandust on teenijale vaja selleks, et täiendada enda teadmisi uuenduste alal telegraafi, telefoni, raadio tehnikas. Erikapitali komitee istungil 12. skp. leiti aga, et summad sellel alal on juba ära kulutatud, mispärast ühingu juhatuse palvet rahuldada ei saadud, vaid palve läbivaatamine otsustati lükata edasi aprillikuuni, s. o. uue eelarveaasta alguseni.

Ühingu juhatuse poolt osakondadelt palutud postkontorite juures asuvate teenijate ankeetlehti on vaid mõned üksikud sisse tulnud. Tarviliku ülevaate ja pildi saamiseks teenijate olukorrast neil aladel on aga sellest liiaks vähe, mispärast ühingu juhatus palub osakondi kiirendada nende ärasaatmisega.

13. skp. esitasid ühingu juhatuse esindajad A. Mihels, J. Jutt ja E. Millstfer palve hra Riigivanemale, milles puudutati tehniliste jõudude igal ajal kättesaadavust riiklikkudes huvides. Et aga praegusel kaitseseisukorra ajal telegraaf, telefon, raadio alluvad operatiivselt kaitsesvägede ülemjuhatajale, siis esitati vastav palve ka ülemjuhatajale.

Reservohvitseride nõudmised.

Reservohvitseride liidu juhatus on hiljuti esitanud hra riigivanemale, kaitsesvägede ülemjuhatajale jne. terve rea märgukirju, milledega palutakse maksta panna mitmesuguseid korraldusi reservohvitseride olukorra parandamiseks. Teiste seas on esitatud ka märgukiri reservohvitseride majandusliku seisukorra parandamise küsimuses. Märgukirja esitajad soovivad selleks õige omapärast abinõu — määrata riigi- ja omavalitsusasutustes vabanevatele ametikohtadele teenistusse ainult reservohvitserid! (vt. „Päevaleht“ nr. 313 s. a.). Kuna aga viimastel enamasti puuduvad selleks vajalikud teadmised ja oskused, siis tuleks asutuste juures luua kandidaatide institut reservohvitseridest või jälle korraldada neile sellekohased ettevalmistuse kursused.

Ajakirjandusele antud informatsiooni järgi olevat hra riigivanem seda märgukirja väga tõsiselt võtnud ja lubanud niipalju kui vähegi võimalik omalt poolt kaasa aidata reservohvitserkonna majandusliku olukorra parandamiseks tööandmise korraldamise alal.

Politseiameetnikele priikorter.

Ajakirjandusliku informatsiooni järgi on Siseministeeriumi poolt välja töötatud ja Vabariigi Valitsusele esitatud politseiameetnikkude korteritega varustamise seaduse eelnõu. Selle seaduse järgi kavatakse anda kõigile politseiameetnikkudele kas riigikorter (tasuta) või selle puudu-

misel maksta korteriraha analoogiliselt korrale, mis maksab kaitsesväelaste suhtes. Maksma hakkaks see seadus alates uuest eelarveaastast, s. o. 1. aprillist 1935. a.

Arutusele pidi see seaduse eelnõu tulema Vabariigi Valitsuses 21. novembril s. a., kuid milline saatus talle seal osaks sai, selle kohta puudusid meil toimetuse töö lõpul andmed.

E. Raudteede kontorijõudude kutseühingu Tallinna osakond korraldab liikmetele eesti keele lauseõpetuse kursuse. Kursuse kestvus ca 25—30 tundi. Osavõtjaid 60 ühingu liget. Lektoriks on veealkooli ja kolledži eesti keele õpetaja M. Laarman.

E. Raudteede kontorijõudude kutseühingu rahaline loterii väljaloosimine peeti täna, 30. novembril, Tallinna Raudteelaste kodu ruumes, Kopli tänav 7-a.

Raudteelaste kroonika välismailt.

Palga kõrgendusega ära hoitud raudteelaste streik Ameerikas.

Mobile and Ohio raudtee teenijad ähvardasid streigiga, kui nende palku ei tõsteta endisele tasemele. Pärast pikemaid läbirääkimisi jõuti kokkuleppele, et enne-malt läbiviidud palkade alandamine osaliselt kaotatakse. Leping kestab kuni 31. märtsini 1935. aastani ja selle allakirjutamise puhul tõsteti palku 5% võrra, 1. oktoobril 2½% võrra ja 1. jaanuaril 1935. a. tõstetakse veel 2½% võrra. Nii siis üldiselt tõstetakse palku 10% võrra.

Viiepäevane töönädal Union Pacific raudteel Ameerika Ühendriigis.

Union Pacific raudteevalitsus sõlmis 7.500 raudteelasega palgalepingu, millega raudteevalitsus muuseas kohustub loobuma koostööst nõndanimetatud kollase kutseühinguga. Lepingu peapunktiks on viiepäevalise töönädala (8 tundi tööd päevas) sisseseadmine, ilma et selle juures üldist nädala töötasu tunduvalt vähendataks.

Ameerika Ühendriigis on 15.000 raudteelast 70 a. vanuses.

Raudteede koosseisude korraldamiseks loodud erilise komisjoni esimeseks sammuks oli koguda andmeid nende raudteeametnike kohta, keda kõrge vanaduse tõttu võiks lasta pensionile. Raudteeseltside poolt komisjonile saadetud andmeist selgus, et raudteeteenistuses on praegu veel 15.000 ametnikku, kes 70 ja rohkem aastat vanad on. Umbes 2000 neist on õigus saada pensioni seltside kassadest.

Komisjoni esimees teatas, et edaspidi nõutakse andmeid nende teenijate kohta, kes 65 ja rohkem aastat vanad ja pensioni on välja teeninud.

Kõneallosel komisjon kutsuti ellu selleks, et raudteede koosseisude kaugleulatuvate korraldustega kindlustada liikumise julgeolekut raudteedel ja vähendada raudteeteenijate seas tööpuudust.

Prantsuse raudteelased protesteerivad palkade kärpimise vastu.

Aprillis käesoleval aastal vähendati prantsuse raudteelaste palku ja pensione. Raudteelaste ametiühingud on viimasel ajal väga aktiivseks muutunud, korraldades suuri protest-koosolekuid, millel nõutakse palkade ja pensionide parandamist. See on avaldanud mõju: avalike tööde minister on koostanud pensionide parandamise eelnõu, mis parlamendile heakskiitmiseks esitatakse.

Kanada raudteelaste palku parandatakse.

Mõlemad suured Kanada raudtee seltsid kärpimisid viimaste aastate jooksul raudteelaste palku. Nüüd on otsustatud järkjärgulisi parandamisi ette võtta: 1. jaanuaril tõstetakse palku 3 ja 1. mail 2% võrra.

Katsed automaatiliste tõkkepuudega Tšehhoslovakkia raudteedel.

Praegu tehakse Tšehhoslovakkia raudteedel katsed aparaadiga, mille abil valveta ülesõidukohtadel tõkkepuude sulgemine ja avamine sünnib automaatselt. Aparaat on leiutatud ühe Praaga masinaituse vabriku direktori poolt ja koosneb elektrikontaktide süsteemist. Kontaktid seatakse raudtee rööbaste külge. Nendest ülesõitmise puhul aparaat avaldab tegevust. Juba kolm kuud kestnud katsed on annud täiesti rahuldavaid tulemusi.

Varia.

Enne ja nüüd.

Väikeses linnas Bremeni läheduses ühel natside koosolekul kõneles nats-linnapea R. Kuna oli lubatud pärast kõnet küsimusi esitada, siis üks koosolijast küsis R-ilt, kas on tõsi, et tema kui linnapea saavat palka 30.000 marka aastas. R. vastas jaatavalt. „No siis olete teie lurjus ja teie koht on vangikongis,“ hüüdis küsija.

Silmapiilk areteeriti julge küsija ja teda ähvardas raske karistus. Kaitses ennast kohtu ees süüdistatu esitas lendlehe, kus oli sõna-sõnalt ära toodud järgmine lause: „Kes saab rohkem palka kui 10.000 marka aastas, see on lurjus ja selle koht on vangikongis.“

See lendleht oli kokku seatud ja alla kirjutatud R-i poolt enne Hitleri võimule tulekut.

Marriage Gratuities Inglismaal jäävad maksuma.

Marriage Gratuities all mõistetakse Inglismaal kahjutasusid, mis maksetakse naisametnikele, kui nad abiellumise tõttu on sunnitud teenistusest lahkuma.

Varem makseti niisugust kahjutasu pärast vähemalt kuus aastat kestnud teenistust ja selle määraks oli ühe kuu palk iga täie teenistusaasta eest, siiski mitte üle 12 kuu palga. Kuninglik komisjon ametnike olukorra uurimiseks tegi mõni aeg tagasi ettepaneku suurendada seda kahjutasu ülemmäära 18 kuu palga peale. N. n. May-komisjon selle vastu tegi ettepaneku nende kahjutasude maksmine hoopis lõpetada. Lahenes küsimus valitsuse teadaandega *National Whitley Council of Civil Service*le — personaali esindusele, et tähendatud kahjutasusid endises suuruses edasi maksetakse.